

Gran Torino

Den gamle mand på verandaen Af Lasse Rasmussen

Filmens titel er navnet på en ærkeamerikansk bilmodel lavet på Ford fabrikkerne i 1972. Den sidste af sin slags - lavet, mens den amerikanske bilindustri var på sit højeste, før oliekriser og miljøbevidsthed gjorde det håbløst at producere kraftfulde benzinslugere. Vor helt har bilen stående i sin garage.

Sammen med sin ejer, Walt Kowalski (Eastwood), er bilen et symbol på alt, hvad der er amerikansk. Kowalski repræsenterer de gode gamle amerikanske dyder: Han er dekoreret krigshelt fra Koreakrigen; han er fabriksarbejder, der har arbejdet hele sit liv på Ford fabrikkerne; han er en trofast ægtemand og familiefar. Han er hvid mand af europæisk afstamning.

Som bilen holder parkeret i garagen, sidder Kowalski parkeret på sin veranda og undrer sig over tidernes skiften eller forfald, som han ser det. Han er blevet pensionist uden egentlig indhold i livet. Konen er død, og forholdet til sønnerne er mildt sagt ikke det bedste. De gode gamle naboer er enten døde eller flyttet fra kvarteret og blevet erstattet af asiater - folk, som Kowalski kun har foragt til overs for, ligesom han kun har foragt for ungdommen, hvad enten det er hans egne børnebørn eller den unge katolske præst, som hele tiden prøver at få ham til at skrifte. Han er blevet en gnaven gammel mand med racistiske tilbøjeligheder.

Kvarterets unge bandemedlemmer har imidlertid et godt øje til hans Gran Torino og tvinger deres fætter, som er nabo til Kowalski, til at stjæle bilen. Han er i virkeligheden en pæn ung mand, som helst bare vil passe sig selv og sin skolegang, og forsøget mislykkes. Den asiatiske nabofamilie prøver at råde bod på ugeringen ved at give Kowalski gaver og invitere ham til middag. Samtidig bliver den unge mand tvunget til at gå ham til hånde. Efter først at være modvillig over for deres venlighed tager Kowalski den unge mand under sine vinger og gør en mand ud af ham. Til sidst får han også gjort kål på kvarterets bøller.

Filmen giver et dystert billede af USA. Der er et land i dyb økonomisk krise: Mange unge har kun udsigt til arbejdsløshed, og den amerikanske bilindustri har på det nærmeste lagt Detroit øde. Det er også et land i moralsk krise, hvor værdierne ser ud til at have ændret sig - til at være i forfald.

Ved Kowalskis afsluttende handling, hvor han ofrer sig selv for at dem, han er kommet til at holde af, kan leve videre, får filmen paradoksalt nok et positivt skær. Som han ligger udstrakt på plænen til sidst i filmen, er den kristne symbolik svær at overse. Hans ultimative uselviske offer kan samtidig ses som en bodsgang over for de asiater, han tidligere har foragtet og konkret dræbt i Korea.

Fra at have været en karikatur af de amerikanske værdier, viser han ved sin selvfrende handling, at han ærer de sande kristne værdier, som er grundlaget for USA. At der er tale om kristne værdier, kan også ses ved, at han på sin egen måde indser, at han har behov for at skrifte. Dermed er filmens svar på den moralske og økonomiske krise, USA befinder sig i, også, at man skal vende tilbage til det, der er de grundlæggende amerikanske værdier, kristendom, medmenneskelighed, god arbejdsmoral og respekt for værdier.

Den unge asiat, der ender med at arve Gran Torinoen, har gjort sig fortjent til den - modsat Kowalskis barnebarn, der bare venter, at hun får tingene foræret.

Selvom den racistiske gamle gnavpotte figur måske umiddelbart kan betragtes som et opgør med mange af de 'macho'-typer, som Clint Eastwood har fremstillet gennem karrieren, viser filmen samtidig, at han rummer de menneskelige og moralske kvaliteter, som er grundlaget for, at USA kan komme videre. Som i mange andre Eastwood film, er der dermed forskel på, hvordan figuren umiddelbart fremtræder, og de kvaliteter, den rummer - et tema, Eastwood tit vender tilbage til i sine film.

Filmen igennem opstår der mange pudsige situationer mellem den gamle gnavpotte og de unge mennesker. Det er med til at gøre filmen ganske underholdende. Da filmen som nævnt samtidig tematiserer, at det afgørende ikke kun er det ydre, folks oprindelse, hudfarve eller lignende, men deres menneskelige kvaliteter, der er det afgørende, og at disse flugter med grundlæggende kristne / amerikanske værdier, bliver filmen absolut anbefalelsesværdig.

Filmfakta

USA 2008 - Instr.: Clint Eastwood - Manus: Nick Schenk - Medv.: Clint Eastwood, Christopher Carley, Bee Vang, Abney Her, John Carroll Lynch - 111 min. - Biografpremiere d. 17/4 og på DVD d. 17/8 2009 - Udlejning/pressebilleder © Sandrew Metronome

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=7262&area=1>

<http://www.philm.dk/default.asp?CallParam=visfilm&IdParam=2610>

http://archive.boston.com/ae/movies/articles/2008/12/25/dirty_harrys_neighborhood/

<http://www.nytimes.com/2008/12/12/movies/12tori.html>